

การพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC
เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*

THE DEVELOPMENT OF GUIDANCE ACTIVITIES USING THE IMTEAC MODEL TO
ENHANCE THE LIFE SKILLS OF MATTHAYOM SUEKSA FOUR STUDENTS

¹พรพิมล โคตรนาวัง Pornpimol Kotenawung ²อภิชา แดงจำรูญ Apicha Dangchamroon

³อรนุช ลิ้มตศิริ Oranuch Limtasriri ⁴อัมพร วัจนะ Umporn Wutchana

^{1,2,3,4}มหาวิทยาลัยรามคำแหง Ramkhamhaeng University, Thailand

Corresponding Author E-mail: phanfai@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยกึ่งเชิงทดลอง (Quasi-experimental research) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต 2) เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิต ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) จำนวน 38 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดทักษะชีวิต สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสมมากที่สุด 2) คะแนนทักษะชีวิตของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ทักษะชีวิต, กิจกรรมแนะแนว, รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC

Abstract

In this quasi-experimental research article, the researcher develops to 1) guidance activities using the IMTEAC to enhance life skills; compares 2) life skills scores prior to and after using guidance activities with the IMTEAC to enhance life skills. The sample population consisted of thirty-eight Matthayom Sueksa Four students in the first semester of the academic year of 2023 at Srinakharinwirot University Demonstration School Prasarnmit (Secondary). The research instruments to collect data consisted of 1) a lesson plan; and 2) a life skills test. The statistics used in data analysis were mean and standard deviation. The technique of dependent samples t test was conducted for the hypothesis test. Results showed that 1) the lesson plan of guidance activities using the IMTEAC to enhance the life skills of the students under study found to be appropriate at the highest level. 2) the life

*Received: February 26, 2024, Revised: March 24, 2024, Accepted: March 24, 2024.

skills of the students under investigation after the study were higher than prior to the study at the statistically significant level of .05.

Keywords: Life Skills, Guidance Activities, IMTEAC Model

บทนำ

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หรือพัฒนาคน ต้องทำเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวัยเด็กและวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมให้เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น การได้รับการพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันความเสี่ยงในการดำเนินชีวิตทั้งปัจจุบันและอนาคต วัยรุ่นเป็นช่วงวัยของการเจริญเติบโตและมีพัฒนาการในหลายๆ ด้าน เป็นช่วงเวลาในการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและการเติบโตทางด้านจิตใจอย่างรวดเร็วและได้รับอิทธิพลจากภายนอกมากกว่าพ่อแม่หรือครอบครัว มีความคิดเป็นอิสระ มีความคิดสร้างสรรค์ เติบโตด้วยจินตนาการและกล้าท้าทายตนเองให้ลองทำสิ่งใหม่ๆ เป็นวัยของการลองผิดลองถูก วัยรุ่นจึงเป็นวัยจุดเปลี่ยนของชีวิตและเป็นช่วงเวลาในการพัฒนาศักยภาพด้านดีของตนเอง เป็นช่วงวัยที่ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ การสร้างสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน และการเสริมสร้างทักษะทางด้านสังคม ทักษะชีวิต (มูลนิธิยุวพัฒน์, 2562) ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ให้ความหมายของทักษะชีวิตไว้ว่า ทักษะชีวิตหมายถึงความสามารถของบุคคลที่จะจัดการกับปัญหาต่างๆ รอบตัวในสภาพสังคมปัจจุบันและเตรียมพร้อมสู่การปรับตัวในอนาคต อีกทั้งยังมีการระบุเรื่องการพัฒนาทักษะชีวิตไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ซึ่งกล่าวว่า “เสริมสร้างทักษะชีวิตในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ รวมทั้งพัฒนาคนให้มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างถูกต้องและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้” (องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย, 2560) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาทักษะชีวิต จึงได้กำหนดให้เป็นสมรรถนะสำคัญไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ผู้เรียนทุกคนพึงได้รับการฝึกฝนพัฒนาทั้งด้านความรู้ ความรู้สึกรู้สึกคิด ให้รู้จักสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล รู้จักจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ อย่างเหมาะสมปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม รู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่จะส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น ป้องกันตนเองในภาวะคับขันและจัดการกับชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงยังได้กำหนดองค์ประกอบสำคัญของทักษะชีวิตไว้ 4 ด้าน คือ 1) การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น 2) การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 3) การจัดการกับอารมณ์และความเครียด และ 4) การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งเป็นองค์ประกอบของทักษะชีวิตที่ช่วยให้เด็กและเยาวชนมีพื้นฐานด้านอุปนิสัยที่ดี สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดีและมีความสุข

การพัฒนาทักษะชีวิตจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ในการร่วมมือช่วยกันปลูกฝังและฝึกฝนให้เด็กและเยาวชนเติบโตไปอย่างดี เป็นคนเต็มคนอย่างสมบูรณ์ รู้จักใช้ความคิด วิเคราะห์ ใช้สติปัญญาในทางที่ถูกต้องเหมาะสม รู้จักตนเอง เคารพตนเองและผู้อื่น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ จึงเป็นภารกิจสำคัญของสถานศึกษา ครูอาจารย์ และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยเสริมสร้างทักษะชีวิตให้มากที่สุด ทั้งใน 8 สาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อาทิ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและ

สาธารณะประโยชน์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตได้ทุกองค์ประกอบของทักษะชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) แม้ว่าในปัจจุบัน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงนักวิชาการหลายภาคส่วนได้ให้ความสนใจและมุ่งจะพัฒนาเด็กไทยให้เกิดทักษะชีวิต กระนั้นกลับพบปัญหาทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน จากข่าวสารในโทรทัศน์ สื่ออินเทอร์เน็ตต่างๆ ของเด็กและเยาวชน ปัญหาการปรับตัวท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านอย่างรวดเร็ว ความล้ำสมัยของเทคโนโลยี การเผชิญต่อสิ่งชั่วร้าย หรือแบบอย่างที่ไม่เหมาะสมต่างๆ รอบตัว ล้วนก่อให้เกิดปัญหากับเด็กและเยาวชนเป็นอย่างมาก ซึ่งสภาพสังคมที่ขาดทักษะชีวิตนั้นส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา ทั้งปัญหาด้านการปรับตัว ปัญหาความรุนแรง ปัญหาเด็กติดเกม ปัญหาทางเพศ ปัญหาด้านอารมณ์และจิตใจ ปัญหาสุขภาพ เป็นต้น สำหรับทักษะชีวิตด้านการตระหนักรู้ คุณค่าในตนเองและผู้อื่น ส่งผลกระทบสำคัญ เช่น วัยรุ่นส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจว่าตนเองชอบอะไร ถนัดอะไร ไม่แน่ใจว่าตนเองอยากเรียนหรืออยากเป็นอะไรในอนาคต บางครั้งก็มักจะเผลอเปรียบเทียบกับตนเองกับคนรอบตัว เกิดความไม่สบายใจ ไม่พอใจในสิ่งที่ตนเองเป็น สิ่งที่ตนเองมี เกิดการเปรียบเทียบและด้อยค่าในตนเอง ส่วนทักษะชีวิตด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันเด็กวัยรุ่นใช้โซเชียลมีเดียเป็นประจำทุกวัน เสพข่าวสารที่มาไวไปไว การใช้วิจารณญาณในการแยกแยะคัดกรองข้อมูลข่าวสาร สถานการณ์รอบตัวด้วยหลักเหตุและผล ทำให้มักตัดสินใจหรือแก้ไขปัญหาด้วยการใช้อารมณ์ ส่วนทักษะด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด วัยรุ่นเป็นวัยที่อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะเรื่องอารมณ์ที่อ่อนไหวง่ายและหลายครั้งก็ไม่สามารถจัดการกับอารมณ์และความเครียดได้ และด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ในสังคมปัจจุบันที่เอื้อให้เด็กสามารถหาความบันเทิงได้ง่ายผ่านการเล่นเกมออนไลน์ เกมคอมพิวเตอร์ การดู Youtube, Tiktok เป็นต้น ทำให้เด็กมีโอกาที่จะเรียนรู้ทักษะด้านสังคมน้อยลง และมักจะมีเพื่อนในโลกออนไลน์มากกว่าเพื่อนในชีวิตจริง จากปัญหาการขาดทักษะชีวิตนั้นสามารถป้องกันได้ด้วยความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่จะร่วมกันวางรากฐานที่ดี ดังที่สมพงษ์ จิตระดับ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า แนวทางป้องกันและรับมือกับภัยออนไลน์ในเด็กนั้น ครูอาจารย์ที่เป็นผู้ให้ความรู้เด็กๆ ในโรงเรียนควรปลูกฝังเรื่องทักษะชีวิตให้เด็กได้เรียนรู้กับเด็ก ต้องไม่ปล่อยให้เด็กอยู่กับมือถือตามลำพัง ต้องหมั่นชวนบุตรหลานพูดคุย เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ และนำไปสู่กิจกรรมอื่นๆ ที่เสริมเข้ามาเพื่อทำให้เด็กไม่ติดอยู่กับโซเชียลมากเกินไป

กิจกรรมแนะแนวถือว่าเป็นแกนหลักของทักษะชีวิตที่ช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตและสร้างความผาสุกให้นักเรียน โดยทักษะที่นักเรียนควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนในช่วงวัยรุ่น ระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก ได้แก่ การตระหนักรู้ในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองและความมั่นใจ การคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ การติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการกับความเครียดและความวิตกกังวล และการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายเพื่อที่จะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะชีวิต ทักษะที่จำเป็น ผู้เรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรมการเรียนการสอน มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในรูปแบบต่างๆ ที่ตอบสนองความสนใจหรือความต้องการของผู้เรียนโดยให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง (เขมณัญญ์ มิ่งสิริธรรม, 2554) จากการศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมที่จะสร้างและเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตนั้นจึงต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะผู้เรียนเป็นผู้ได้รับประโยชน์นั้นโดยตรง ผู้สอนจึงจำเป็น

จะต้องหารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและการออกแบบการสอนและการจัดกิจกรรมการสอนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้และเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

การจัดการความรู้รูปแบบ IMTEAC ตามแนวคิดของอภิชา แดงจำรูญ (2559) เป็นการนำหลักการของการจัดการความรู้ (KM) ที่เน้นกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ เป็นรูปแบบที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร ส่งเสริมการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สะท้อนความคิด ความรู้ ความรู้สึก หรือประสบการณ์อย่างอิสระ กว้างขวางและลึกซึ้ง เติมเต็มความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นหลักการที่สามารถนำไปเป็นหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียนได้ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ สร้างความรู้สึกมั่นใจในตนเอง ความรู้สึกกับตนเองด้านบวก ช่วยส่งเสริมปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนใหม่ เปิดใจในเนื้อหาวิชาที่เรียน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไม่เน้นการท่องจำ เน้นการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและความสามารถในการเขียนเชิงสังเคราะห์ โดยนำหลักการของการจัดการความรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้

จากเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนกิจกรรมแนะแนว มีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องการพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่าง IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต โดยการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและฝึกให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิตที่เป็นภูมิคุ้มกัน พร้อมตั้งรับต่อการก้าวรุกรานทางสังคมอย่างรู้เท่าทัน สามารถคิด ตัดสินใจ จัดการปัญหาด้วยตนเองได้อย่างสร้างสรรค์ เหมาะสม ปรับตัวได้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อมเพื่อก้าวสู่สังคมยุคดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่าง IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อเปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิตของนักเรียน ก่อนและหลังเรียนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่าง IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งเชิงทดลอง (Quasi-Experimental Research) กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) วัดผลก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) สรุปลงได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบ IMTEAC ตอนที่ 2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) การสร้างและหาคุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบ IMTEAC และ 2) การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิต และตอนที่ 3 การดำเนินการทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้อย่าง IMTEAC ทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 โดยใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 16 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิต มศว ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ที่กำลังศึกษารายวิชากิจกรรมแนะแนว ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 38 คน โดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา 1) ตัวแปรต้น คือ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 2) ตัวแปรตาม คือ คะแนนทักษะชีวิตของนักเรียน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 2) แบบวัดทักษะชีวิต

4. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

4.1 การสร้างและพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว 2) วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา โดยศึกษาวิเคราะห์ขอบข่ายเนื้อหาของกลุ่มพัฒนากิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนว คุณภาพผู้เรียน สารการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดของกิจกรรมแนะแนว 3) ศึกษาทฤษฎี เกี่ยวกับการสอนโดยใช้รูปแบบ IMTEAC จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4) ออกแบบและกำหนดหน่วยการเรียนรู้รายวิชากิจกรรมแนะแนว 5) กำหนดรูปแบบการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC 6) กิจกรรมการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC และ 7) ดำเนินการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 16 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที

4.2 การสร้างและหาคุณภาพแบบวัดทักษะชีวิต มีลำดับการสร้างดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมแนะแนว 2) ศึกษาหลักการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต ทฤษฎี องค์ประกอบทักษะชีวิตจากเอกสาร ตำราของนักจิตวิทยาและนักการศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบวัดทักษะชีวิต 3) ศึกษาเกณฑ์การตรวจให้คะแนนทักษะชีวิต จากเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างเกณฑ์การตรวจให้คะแนนทักษะชีวิต 4) สร้างและกำหนดลักษณะแบบวัดทักษะชีวิต และเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยออกแบบข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์และจุดมุ่งหมายของการวิจัยเป็นแบบวัดทักษะชีวิต ซึ่งมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ 5) นำแบบวัดทักษะชีวิตที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมข้อคำถาม ความถูกต้องของการใช้ภาษา เพื่อนำมาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ แบบวัดทักษะชีวิตที่ได้จะมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.60-1.00

5. สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ 1) ค่าสถิติพื้นฐาน การหาค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มประชากร 2) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ (1) วิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องระหว่างแบบกับตัวชี้วัด (2) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทักษะชีวิต โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (3) ศึกษาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ค่าเฉลี่ย และ (4) เปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียน โดยการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent Samples

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ได้แก่

- 1) วิเคราะห์ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) วิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะชีวิตของนักเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้สถิติทดสอบ t-test แบบ Dependent Samples

สรุปผลการวิจัย

1. แผนการจัดการกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการตรวจสอบคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	Mean	S.D.	แปลความหมาย
1 กิจกรรมปฐมนิเทศ	4.52	0.38	มากที่สุด
2 กิจกรรม ใจเขาใจเรา (เอาใจเขามาใส่ใจเราทั้งออนไลน์และชีวิตจริง)	4.43	0.40	มากที่สุด
3 กิจกรรม Love is all around (ความรักอยู่รอบตัวเรา)	4.32	0.45	มากที่สุด
4 กิจกรรม บันทึกใจกระเพื่อม	4.65	0.23	มากที่สุด
5 กิจกรรม คลายทุกข์ได้ด้วยปัญญา	4.43	0.57	มากที่สุด
6 กิจกรรม การพูดที่สร้างสรรค์ รักษาสัมพันธ์ฉันและเธอ	4.45	0.49	มากที่สุด
7 กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ รู้อดีต เข้าใจปัจจุบัน เท้าทันอนาคต	4.63	0.33	มากที่สุด
ภาพรวมของกิจกรรม	4.49	0.25	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการประเมินโดยภาพรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 เมื่อพิจารณารายการกิจกรรมพบว่า กิจกรรมบันทึกใจกระเพื่อม (Mean=4.65) มีค่าคะแนนความสอดคล้องสูงที่สุด ตามมาด้วย กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ รู้อดีต เข้าใจปัจจุบัน เท้าทันอนาคต (Mean=4.63) กิจกรรมปฐมนิเทศ (Mean=4.52) กิจกรรมการพูดที่สร้างสรรค์ รักษาสัมพันธ์ฉันและเธอ (Mean=4.45) กิจกรรมใจเขาใจเรา (เอาใจเขามาใส่ใจเราทั้งออนไลน์และชีวิตจริง) (Mean=4.43) กิจกรรมคลายทุกข์ได้ด้วยปัญญา (Mean=4.43) และกิจกรรม Love is all around (ความรักอยู่รอบตัวเรา) (Mean=4.32) ผลประเมินของแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต ผ่านผลการตรวจสอบคุณภาพในภาพรวมของกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุดทุกกิจกรรม

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิต ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบคะแนนทักษะชีวิต ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน

ทักษะชีวิต		Mean	S.D.	t
การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น	ก่อนเรียน	4.08	0.23	7.737**
	หลังเรียน	4.49	0.22	
การคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	ก่อนเรียน	4.01	0.29	7.373**
	หลังเรียน	4.45	0.27	
การจัดการกับอารมณ์และความเครียด	ก่อนเรียน	3.95	0.32	7.280**
	หลังเรียน	4.39	0.24	
การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น	ก่อนเรียน	4.06	0.21	10.063**
	หลังเรียน	4.53	0.22	
ภาพรวมทักษะชีวิต	ก่อนเรียน	16.10	0.72	11.406**
	หลังเรียน	17.85	0.79	

* $p < .05$

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนทักษะชีวิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 หลังเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าคะแนนทักษะชีวิตก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 16.10 (Mean= 16.10, S.D. = 0.72) และหลังเรียนมีค่าคะแนนทักษะชีวิตเฉลี่ยเท่ากับ 17.85 (Mean= 17.85, S.D. = 0.79) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญที่สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

1. ผลการประเมินกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมแนะแนววิเคราะห์มาตรฐานการแนะแนว คุณภาพผู้เรียน และตัวบ่งชี้การแนะแนวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์ขอบข่ายงานแนะแนวทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ขอบข่ายการศึกษา ขอบข่ายด้านอาชีพ และขอบข่ายด้านส่วนตัวและสังคม รวมถึงวิเคราะห์ปัญหาสภาพความจริง ความต้องการจำเป็นของผู้เรียน เมื่อได้วิเคราะห์แล้วผู้วิจัยเห็นความจำเป็นอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาขอบข่ายด้านส่วนตัวและสังคมให้กับผู้เรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งขอบข่ายด้านส่วนตัวและสังคมนั้นมีความสัมพันธ์และเกี่ยวข้องกับทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้านคือ ทักษะการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ทักษะการจัดการกับอารมณ์และความเครียด และทักษะการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ผู้วิจัยจึงออกแบบกิจกรรมที่จะส่งเสริมทักษะชีวิต โดยเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เข้ามาพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC นั้นประกอบ

ไปด้วย 6 ขั้นตอนที่สำคัญ ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียนรู้ (I) ขั้นตอนที่ 2 สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (M) ขั้นตอนที่ 3 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์เดิม (T) ขั้นตอนที่ 4 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่ (E) ขั้นตอนที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (A) และขั้นตอนที่ 6 ประมวลสรุปผลองค์ความรู้ (C) โดยแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต ในแต่ละแผนนั้นมุ่งจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนเกิดความสุขและความสนุกให้มีความสำคัญกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของตัวผู้เรียน โดยผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 7 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) กิจกรรมปฐมนิเทศ เป็นกิจกรรมเตรียมความพร้อม เพื่อให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต ผู้เรียนตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สามารถคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ เสนอแนวทางและตัวอย่างการช่วยเหลือเพื่อนได้อย่างเหมาะสม และมีสัมพันธภาพที่ดี 2) กิจกรรมใจเขาใจเรา (เอาใจเขามาใส่ใจเราทั้งออนไลน์และชีวิตจริง) กิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการตระหนักรู้ในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีสัมพันธภาพที่ดีและปฏิบัติต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม 3) กิจกรรม Love is all around (ความรักอยู่รอบตัวเรา) กิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการตระหนักรู้คุณค่าในตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนบอกข้อดีของตนเองและผู้อื่นได้ ชื่นชมผู้อื่นเป็น และสามารถเสนอแนวทางในการช่วยเหลือเพื่อนได้ 4) กิจกรรมบันทึกใจกระเพื่อม กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการสังเกตและประเมินอารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สาเหตุที่มาของอารมณ์ต่างๆ และสามารถเสนอแนวทางในการจัดการกับอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ไปในทางที่เหมาะสมได้ 5) กิจกรรมคลายทุกข์ได้ด้วยปัญญา กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมความสามารถในการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายอย่างสร้างสรรค์ได้ สามารถระบุปัญหาที่พบในชีวิตประจำวัน และสามารถสรุปแนวทางในการจัดการกับปัญหาในชีวิตได้ 6) กิจกรรมการพูดที่สร้างสรรค์ รักษาสัมพันธฉันและเธอ กิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการพูดที่ไม่สร้างสรรค์ไปในทางที่ดีได้ และมีแนวทางในการจัดการกับปัญหาที่หลากหลายในชีวิตประจำวันได้ และ 7) กิจกรรมรู้อดีต เข้าใจปัจจุบัน เท้าทันอนาคต กิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมสัมพันธภาพผ่านการสื่อสารที่เหมาะสม ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และอธิบายความสำคัญของบุคลิกภาพตนเองได้ และตระหนักถึงความสัมพันธ์ของลักษณะนิสัยในปัจจุบันที่ส่งผลต่อการวางแผนในอนาคต

โดยทุกแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตนั้นได้พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ให้ห้องเรียนเต็มไปด้วยกิจกรรม เกม นิทาน เพลง ละครสั้น บทบาทสมมติ กรณีศึกษา และได้นำสื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการเรียนรู้ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ยังเปิดโอกาสให้อิสระกับผู้เรียนในด้านการคิดและรูปแบบการแสวงหาความรู้ สนับสนุนให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง แบ่งปัน แสดงความคิดเห็นและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน สอดคล้องกับวชิรญาณ พรหมมิ (2566) ศึกษาผลการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวนตามกรอบแนวคิดของ Moran โดยใช้วิธีการบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 แผน พบว่า ทุกแผนการจัดการเรียนรู้มีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามองค์ประกอบอย่างครบถ้วน แต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องกัน อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ยังออกแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน เชื่อมโยงสิ่งที่เรียนให้เข้ากับชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้ได้ลงมือปฏิบัติจริง เน้นการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับวิทยากรและชาวบ้านในชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชญา

ยศศักดิ์ศรี (2566) ที่ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนานักกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้ CORE Model เพื่อเสริมสร้างความสามารถการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเชื่อมโยงความรู้ 2) ขั้นตอนการจัดการข้อมูล 3) ขั้นตอนสะท้อนการเรียนรู้ และ 4) ขั้นตอนขยายประสบการณ์ ผลการประเมินกิจกรรมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงเนื้อหาที่เรียนกับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองใช้ความรู้หรือประสบการณ์เดิมเพื่อนำไปสู่การค้นพบความรู้หรือความคิดรวบยอดใหม่ๆ ได้อีกต่อไป อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ศักดิ์ ภูศรีฐาน (2565) ที่ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 และรายด้านทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความเป็นประโยชน์ ตามลำดับ รวมถึงงานวิจัยของ Xinwen Bi (2019) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนแบบใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอนต่อผลการเรียนรู้แบบวิธีผสมผสาน พบว่า ผลการตรวจสอบรูปแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานบนแพลตฟอร์ม Moodle นั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มี 6 ด้านในการประเมินผลรูปแบบการเรียนรู้ คือ การประเมินบทบาทผู้นำ ทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ การออกแบบการสอนในชั้นเรียน ความสามารถในการสอนและการวิจัยออนไลน์ ช่วยให้ครู ผู้สอนได้ปรับปรุงการสอน ปรับวิธีการสอนของตนเองได้ทันที่ มีคุณภาพในการสอนเพิ่มมากยิ่งขึ้น และมีความสอดคล้องกับทิตินา แคมมณี (2566) ได้กล่าวไว้ว่า รูปแบบการสอนที่ดีนั้นต้องครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญที่ได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระบบ ตามหลักการ แนวคิด ปรัชญา และทฤษฎีต่างๆ ประกอบด้วย กระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอน วิธีการสอน รวมถึงเทคนิคการสอนที่จะสามารถช่วยให้สภาพการเรียนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี และจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุตรงตามวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้นๆ ได้

2. กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้นำหลักการ แนวคิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบ IMTEAC มาใช้ และประยุกต์กับเทคนิคในการให้คำปรึกษาการใช้การจัดกิจกรรมแนะแนว เพื่อให้ครอบคลุมทักษะชีวิตทั้ง 4 ด้าน โดยขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต ที่นำมาใช้พัฒนาเป็นกิจกรรมแนะแนว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 นั้นประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียนรู้ (I) ขั้นตอนที่ 2 สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (M) ขั้นตอนที่ 3 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์เดิม (T) ขั้นตอนที่ 4 ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่ (E) ขั้นตอนที่ 5 แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (A) และขั้นตอนที่ 6 ประมวลสรุปผลกลั่นกรองความรู้ (C)

ในการพบกันครั้งแรกของผู้วิจัยและผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้เรียนเพื่อสร้างความไว้วางใจ ความอบอุ่น และความเข้าใจในกิจกรรมแนะแนว ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายอยากให้อีกกิจกรรมแนะแนวจากนี้ไปจนถึงสัปดาห์ที่ 16 จะเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนได้สนุกได้เล่น ได้พัฒนาตนเองไปพร้อมกัน กิจกรรมในครั้งแรกพบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจ กระตือรือร้น มีรอยยิ้ม ผ่อนคลาย แสดงอาการของคนมีความสุข โดยสังเกตจากท่าทางที่ตอนต้นคาบมักจะนั่งกอดอก หรือไม่ค่อยสบตา ค่อยๆ เปลี่ยนท่าที่เป็นมิตรมากยิ่งขึ้นเมื่อได้เริ่มเล่นเกมแข่งกันตอบคำถาม (ขั้น 1 : เตรียมความพร้อมก่อนเริ่มเรียนรู้) โดยตอบแบบไม่ซ้ำกัน หากใครตอบไม่ได้หรือตอบซ้ำกับเพื่อน จะต้องออกมาทำการแสดงหน้าชั้นเรียน ต่อด้วยผู้สอนและผู้เรียนผลัดกันแนะนำตัวทีละคน โดยให้กติกาการแนะนำตัวที่ต้องทำท่าที่บ่งบอกถึงชื่อของตนเอง

ในขั้นตอนนี้ผู้เรียนจะได้ฝึกคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ พร้อมกับต้นตอที่จะต้องตอบไม่ให้ง่ายกับเพื่อน รวมถึงจะต้องครีเอทท่าทางที่เข้ากับชื่อของตนเองอีกด้วย การเรียนรู้ในชั้นเรียนจึงมีบรรยากาศของความสนุก ผ่อนคลาย เป็นกันเองเกิดขึ้น ผู้สอนสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ (ขั้น 2 : สร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้) ด้วยการเปิด MV เพลง สบายดีหรือเปล่า ของธนาคารกสิกรไทย ซึ่งเป็นเพลงที่ผ่อนคลาย และมีเนื้อหาที่สอดแทรกให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดและถามตัวเองถึงร่องรอยในชีวิตของเขา ผู้คนที่ผ่านเข้ามาในนั้นผ่านไป หรือว่ายังมีการติดต่อกันอยู่บ้างไหม เรารักษาสัมพันธภาพไว้อย่างไรกันบ้าง ผู้เรียนยังได้สะท้อนความรู้สึก ความคิดเห็น และสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในชั้นเรียนผ่านบทเพลงนี้และร่วมกันถ่ายทอดประสบการณ์เดิม ถอดบทเรียนชีวิต (ขั้น 3 : ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์เดิม)

ในอดีตที่ผ่านมา โดยผู้สอนได้ตั้งคำถามจากเรื่องใกล้ตัวของผู้เรียน และให้แข่งขันกันตอบเพื่อสร้างความตื่นตัว ตื่นเต้น และมีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้อยู่ตลอด จากนั้นจึงเชื่อมโยงเข้าสู่ประสบการณ์เดิมในอดีตของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของบทเพลง ซึ่งเป็นเรื่องราวของมิตรภาพ การรักษาความสัมพันธ์ การอยู่ห่างไกลกันไม่ได้ทำให้เพื่อนขาดการติดต่อซึ่งกันและกัน เขาต่างก็แสดงออกถึงความห่วงใยกันเสมอ แม้เวลาจะผ่านไปนานแค่ไหน หรือแม้จะอยู่ไกลกันเท่าใดเรื่องราวที่ดีมีมิตรภาพยังคงมีอยู่เสมอ ผู้สอนใช้คำถามที่ส่งเสริมการตระหนักรู้ในตนเองและผู้อื่นด้วยคำถามว่า “เหตุการณ์ใดที่เรียกได้ว่ายากที่สุดในชีวิต แล้วเพื่อน...ได้ช่วยให้เราผ่านมันมาได้” “การกระทำไหนของเพื่อนที่ช่วยเราไว้ในตอนนั้น” ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น สะท้อนความรู้สึก ประสบการณ์ในอดีตของพวกเขา ที่นอกจากจะได้ทบทวนตัวเองแล้ว ยังได้เรียนรู้ที่จะขอบคุณผู้อื่น ขอบคุณเพื่อนที่ได้ช่วยเหลือเราไว้ในตอนนั้น เรียนรู้ที่จะก้าวผ่านปัญหา หรือความรู้สึกเชิงลบกับตัวเองในอดีตได้ เมื่อผู้เรียนได้ฝึกคิด เขาก็จะให้ความสำคัญกับการกระทำของตัวเองที่จะส่งผลต่อความสัมพันธ์ต่อไปในอนาคตได้ จากนั้นผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะแก้ไขสิ่งที่เคยทำผิดพลาด (ขั้น 4 : ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ใหม่) เคยทำไปโดยไม่ตั้งใจซึ่งอาจจะไปทำร้ายจิตใจคนอื่น หรือในช่วงที่ผ่านมาเราไม่มีโอกาสได้บอกความในใจให้เพื่อนได้รับรู้ด้วยการเขียนลงไปจดหมายน้อยเพื่อเขียนความในใจและหากมีโอกาสก็นำไปมอบให้กับเพื่อนคนนั้น ในขั้นตอนนี้พบว่า ระหว่างที่ผู้เรียนกำลังเขียนจดหมายความในใจนั้น ผู้เรียนบางคนมีหล่นน้ำตาเพราะคิดถึงเพื่อนโรงเรียนเก่า บ้างก็คิดถึงความคิดของเพื่อนที่เคยได้ช่วยเหลือตนเองไว้ นั่นเป็นการสะท้อนถึงว่าผู้เรียนได้เห็นคุณค่า เห็นความคิดของผู้อื่น กล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่ตนเองเคยผิดพลาดซึ่งนับว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาตนเองได้ และผู้เรียนยังได้โอกาสแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ขั้น 5 : แบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง) จากการสวมบทบาทสมมติ เพื่อช่วยแก้ไขสถานการณ์ที่ท้าทาย สถานการณ์ที่ใกล้ตัวที่เคยเกิดขึ้นจริง ระดมสมองช่วยกันหาแนวทางที่ดีที่สุดในการรับมือ จัดการกับปัญหา ซึ่งตรงนี้จะทำให้ผู้เรียนได้เกิดการรับฟังผู้อื่น ได้เปลี่ยนมุมมอง เปลี่ยนวิธีคิด เพราะปัญหาแบบเดียวกันแต่เมื่ออยู่ร่วมกัน เพื่อน ๆ คนอื่นในกลุ่มอาจมีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นที่แตกต่างออกไป จะช่วยทำให้เขาได้เห็นภาพในมุมมองกว้างของปัญหา ทำให้ไม่ยึดติดในความคิดที่ว่า ปัญหาแก้ไขได้แค่ทางเดียว มีเพียงวิธีเดียวเท่านั้น หรือจากที่เคยมองว่าเมื่อมีปัญหาที่หนักมันไปเสียเลย กลายเป็นคนหนีปัญหาอยู่ร่ำไป เมื่อมีหลายวิธีการแก้ไขปัญหาที่สร้างสรรค์ก็จะช่วยพัฒนาความคิด ทักษะคิด และหาแนวทางแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับตัวเองได้ต่อไปในอนาคต และสุดท้ายไม่เพียงแค่นั้นได้เล่น ได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ได้สวมบทบาทสมมติ ผู้เรียนยังได้มีพื้นที่ในการสะท้อนความคิด ความรู้สึก ความประทับใจ หรือประสบการณ์ที่ได้ในชั้นเรียน (ขั้น 6 : ประมวลสรุปผลแก่นองคความรู้) ผ่าน การเขียนสรุปกิจกรรมท้ายคาบ การออกมาพูดหน้าชั้นเรียน

ในระหว่างนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนก็จะคอยสนับสนุน ให้กำลังใจและให้feedbackในสิ่งที่ผู้เรียนได้สะท้อนออกมา ตลอดจนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามถึงประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนี่เป็นสัญญาณที่ดีของจุดเริ่มต้นในการดำเนินการวิจัยการพัฒนากิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิต ซึ่งเมื่อทำการทดลองแล้วทำให้พบว่านักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตนั้นมีทัศนคติที่เปลี่ยนไป โดยนักเรียนเองมองว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC ทำให้นักเรียนได้ปรับแนวคิด ระบบการคิด การวิเคราะห์แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันของตนเองได้ดีขึ้น ซึ่งนักเรียนได้มีการแสดงออกโดยบอกกับผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้สอนเองว่า “หลังจากที่ได้เรียนกับอาจารย์ เหมือนทำให้หนูได้ปรับแนวคิด ความคิดของตนเองให้ดีขึ้น ได้เปิดใจคุยกับเพื่อน ผูกมิตรมากขึ้น สิ่งที่เคยเป็นปัญหาก็เหมือนหาทางออกว่าจะแก้ไขมันยังไง ถ้าเจอแบบนี้อีกเราควรต้องทำยังไง รู้สึกสบายใจขึ้นค่ะ” บางส่วนก็บอกว่า “คาบแนะแนวสนุกมาก เป็นคาบที่ผ่อนคลาย ได้รับพลังบวกในคาบเรียนมีกิจกรรมให้ทำเยอะจนหลักไม่ลงเลยตั้งแต่เปิดเทอมมา รู้สึกว่าได้เห็นอะไรหลายอย่างจากมุมเดิม ได้รู้จักเพื่อนบางคนเพิ่มมากขึ้นจากที่ปกติไม่ค่อยกล้าทักหรือคุยกัน ได้ทำงานใหม่ รูปแบบใหม่ๆ จากที่ไม่เคยคิดจะอยากทำเท่าไร แต่พอได้ทำแล้วมันสนุก เป็นประสบการณ์และความทรงจำที่ดี” และความคิดเห็นสุดท้ายบอกว่า “รู้สึกว่าการสอนวิชาแนะแนวของอาจารย์ เป็นคาบแนะแนวที่ดีมากๆ เป็นประสบการณ์ดีๆ ได้ใช้ศักยภาพของตนเองในหลายๆ ด้าน มีกิจกรรมใหม่ๆ ให้ได้รู้จักตัวเอง สังเกตตัวเองสำรวจสภาพจิตใจของตัวเอง ทำให้ได้โอ้บอกตัวเองอีกครั้ง รู้สึกภูมิใจในตัวเองและใส่ใจเพื่อนเยอะขึ้นค่ะ”

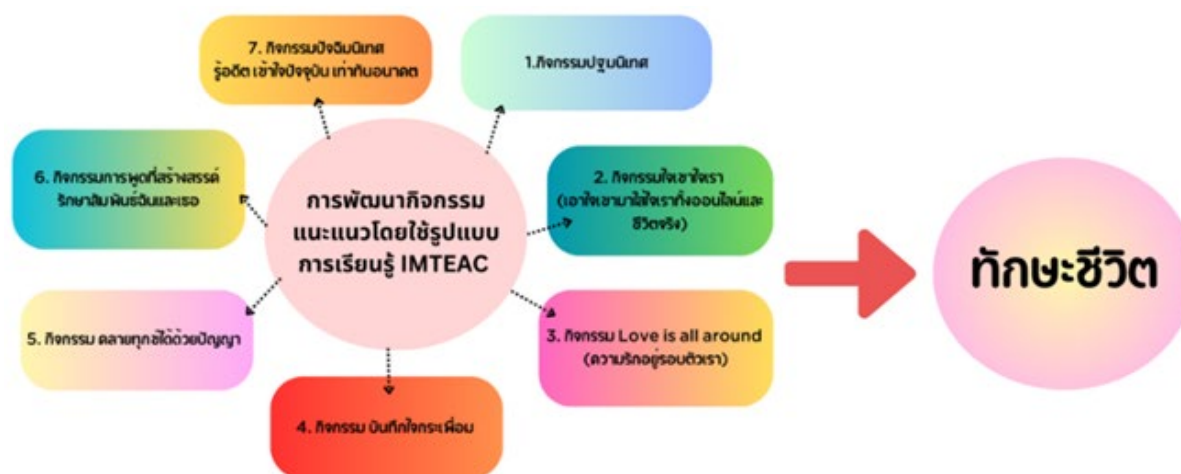
ซึ่งผลการวิจัยมีความสอดคล้องคำกล่าวของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ที่กล่าวไว้ถึงการพัฒนากิจกรรมชีวิตด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่สามารถเสริมสร้างทักษะชีวิตว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละครั้ง ด้วยประเด็นคำถามสะท้อน เชื่อมโยง ปรับใช้ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้บทเรียนสำคัญ ที่จะพัฒนาและเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับตัวผู้เรียนได้ตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักการจัดการกับอารมณ์และความเครียดอย่างเหมาะสมและรู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น รู้จักคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ โดยวิธีการสะท้อนความรู้และความคิดที่ได้รับจากการปฏิบัติกิจกรรม เชื่อมโยงกับประสบการณ์ในชีวิตที่ผ่านมาหรือที่ตนเองได้เรียนรู้มาแล้ว เป็นองค์ความรู้ใหม่ แล้วนำมาปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองทั้งในปัจจุบันและอนาคต และส่วนสำคัญอีกประการที่ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ มีทักษะชีวิต มีแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้นคือ การเสริมแรง โดยเกิดจากการที่ผู้สอนกล่าวชมเชย สนับสนุน ให้กำลังใจ ใช้การสื่อสารทางบวกที่ไม่ทำให้เสียหน้าหรือได้รับความอับอายเมื่อเขาทำผิด รวมถึงเมื่อผู้สอนทำเป็นแบบอย่างให้เห็น บรรยากาศในชั้นเรียนจึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้เรียนต่างสนับสนุนกันและกัน รู้จักให้กำลังใจเพื่อน ชื่นชมเพื่อน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เองที่ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นการส่งเสริมสร้างกำลังใจเป็นอย่างดีให้กับผู้เรียนในการพัฒนาตนเองและพัฒนาเพื่อนร่วมชั้นเรียนให้เก่ง ดี และมีความสุขกับการเรียนไปด้วยกัน

องค์ความรู้การวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยครั้งนี้คือการพัฒนา กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้มีการวางแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีระบบตามหลักวิชาการ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมแบบวัดทักษะชีวิต โดยนักเรียนได้ร่วมถ่ายทอดประสบการณ์ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ทำให้

สามารถประมวลสรุปผล กลั่นองค์ความรู้ที่สะท้อนผ่านตัวอักษร หรือวิดีโอที่ถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านคำพูด ภาษากายได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีทักษะชีวิต มีความสามารถในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆ ที่ต้องเผชิญในชีวิตของแต่ละบุคคล ดังในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้วิจัย

จากภาพที่ 1 องค์ความรู้การวิจัย อธิบายได้ว่า การพัฒนากิจกรรมแนวแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นกระบวนการจัดการกิจกรรมแนวแนวโดยใช้ 6 ขั้นตอนของรูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC มาสร้างสรรค์ให้เกิดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนวแนวจำนวน 7 แผนการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ กิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมใจเขาใจเรา (เอาใจเขามาใส่ใจเรา ทั้งออนไลน์และชีวิตจริง) กิจกรรม Love is all around (ความรักอยู่รอบตัวเรา) กิจกรรมบันทึกใจกระเพื่อม กิจกรรมคลายทุกข์ได้ด้วยปัญญา กิจกรรมการพูดที่สร้างสรรค์ รักษาสัมพันธ์ฉันและเธอ กิจกรรมปัจฉินิเทศ รื้ออดีต เข้าใจปัจจุบัน เข้าใจอนาคต โดยทุกแผนการจัดการเรียนรู้นี้มุ่งเน้นส่งเสริมทักษะชีวิตให้เกิดทั้ง 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น ผู้เรียนได้สังเกต ตรวจสอบ ความคิด คำพูด และการกระทำของตนเอง รู้จักและเห็นคุณค่า เห็นความสามารถ เชื่อมมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นยังเห็นคุณค่าของเพื่อน คุณค่าของผู้อื่นด้วยเช่นกัน ยอมรับในความแตกต่างของบุคคลและยอมรับในข้อบกพร่องของตนเองได้

2. การคิดวิเคราะห์ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากเดิมผู้เรียนอาจใช้อารมณ์ ความรู้สึก ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาต่าง ๆ แต่เมื่อได้เรียนรู้ด้วยกิจกรรมแนวแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC นั้น ผู้เรียนมีความคิด ทักษะคิดที่เปลี่ยนไป มีความคิดว่าทุกปัญหาที่เกิดขึ้นมีทางออก และมีแนวทางในการแก้ไขได้หลากหลายทางเลือก มีสติมากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถจัดการได้ด้วยวิธีที่สร้างสรรค์ และบทเรียนชีวิตของเพื่อนก็สามารถประยุกต์ใช้ได้กับชีวิตผู้เรียนเช่นกัน

3. การจัดการกับอารมณ์และความเครียด ผู้เรียนได้ฝึกสังเกตอารมณ์ของตนเอง และได้ฝึกวิธีผ่อนคลายความเครียดของตนเองมากยิ่งขึ้น จากเดิมผู้เรียนเก็บสะสมอารมณ์ ความเครียด ความไม่สบายใจไว้เพียงผู้เดียว แต่เมื่อได้เริ่มบันทึกใจกระเพื่อม (สังเกตอารมณ์ของตนเอง) ตลอดระยะเวลา 2 สัปดาห์ ทำให้ผู้เรียน

จัดจ่อ จัดการ รู้จักอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกและการแสดงออกของตนเองมากขึ้น ใช้การบันทึกอารมณ์เป็นเหมือนเครื่องมือที่ช่วยระบายความคิด ความเครียดของเขา เมื่อได้ระบายลงไปก็ช่วยให้ผู้เรียนเปิดใจ สบายใจมากยิ่งขึ้น อารมณ์ก็ดีขึ้น สุขภาพจิตก็ดีขึ้น รับฟังเพื่อนมากขึ้น และกล้าที่จะแสดงออกถึงความคิด ความรู้สึกของตนเอง เพราะบรรยากาศในชั้นเรียนไม่ได้ตัดสินในความเป็นตัวตนของเขา เป็นห้องเรียนที่เคารพซึ่งกันและกัน ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย เกิดความรู้สึกดีและไว้วางใจในตนเองและเพื่อนมากขึ้น

4. การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ผู้เรียนส่วนมากในชั้นเรียนไม่ได้รู้จักกันมาก่อน ทำให้ในช่วงแรกต่างคนก็ต่างปิดตัวเองเป็นธรรมดา แต่เมื่อได้เริ่มทำกิจกรรมตั้งแต่แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 ที่ให้ผู้เรียนได้คิดทบทวนตัวเองถึงเหตุการณ์ในอดีต เราเป็นเพื่อนอย่างไร เพื่อนที่ดีต้องเป็นอย่างไร และเราจะเป็นเพื่อนที่ดีให้กับเพื่อนได้อย่างไร นอกจากจะได้คิด ทบทวน ผู้เรียนยังได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนใหม่ในชั้นเรียน ทุกกิจกรรมมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทำงานเป็นทีม ฝึกการสื่อสาร แก้ไขปัญหา ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนได้ช่วยเหลือและรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้ผู้เรียนได้เห็นศักยภาพของตนเองและเพื่อน ได้เรียนรู้ที่จะอยู่ร่วมกัน ปรับตัวได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 หลังจากที่ได้ทดลองวิธีการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC นั้น ผู้วิจัยพบว่า คณะนักศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในด้านการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีคะแนนสูงสุดตามมาด้วยด้านการตระหนักรู้และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น และด้านการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจและแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ส่วนด้านที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียด ดังนั้น หากจะนำวิธีการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC ไปใช้ควรเพิ่มกิจกรรมหรือกระบวนการที่เน้นในด้านการจัดการกับอารมณ์และความเครียดให้กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 การนำวิธีสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC ไปใช้นั้นผู้สอนควรศึกษารายละเอียดแต่ละขั้นตอนของรูปแบบอย่างใส่ใจ โดยจะต้องศึกษาทุกขั้นตอนเพื่อจะได้นำไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล ทั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคิดคำถามที่กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ กระตุ้นความสนุก ความอยากเรียนของผู้เรียน ผู้สอนควรใช้คำถามปลายเปิด และละเอียดลออในการใช้ถ้อยคำเพื่อการสื่อสารเชิงบวก

1.3 ผู้สอนควรเปิดใจ พร้อมยอมรับและเชื่อมั่นในตัวผู้เรียน มอบหมายงานที่ท้าทายศักยภาพและความสามารถประกอบกับการเสริมแรงให้กำลังใจให้การสะท้อนกลับที่ดี เป็นที่ปรึกษาให้กับพวกเขาได้ ผู้สอนมีความเป็นมิตร มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีทั้งต่อหน้าและในปฏิสัมพันธ์ออนไลน์ ซึ่งหากผู้สอนมีสิ่งเหล่านี้ก็จะช่วยให้การนำรูปแบบ IMTEAC นี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ครู อาจารย์แนะแนวทุกระดับชั้นควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนทุกระดับชั้นได้พัฒนาทักษะชีวิตได้ครบทุกองค์ประกอบดังที่สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดไว้

2.2 กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตนั้น นอกจากใช้ในการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมรูปแบบค่ายพัฒนาทักษะชีวิต หรือค่ายพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ ทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการตระหนักรู้ในตนเองและผู้อื่น

เกิดการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ แก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รู้จักจัดการอารมณ์และความเครียด อีกทั้งมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนและผู้อื่นได้ ผู้เรียนจะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเป็นรูปธรรมได้ดีเช่นกัน

2.3 งานวิจัยนี้มีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ซึ่งอาจจะมี ความแตกต่างทางด้านบริบทกับนักเรียนในสังกัดอื่นๆ หากผู้วิจัยท่านอื่นจะนำการจัดการเรียนรู้กิจกรรมแนะแนวโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ IMTEAC เพื่อส่งเสริมทักษะชีวิตนี้ไปใช้ ควรปรับตามบริบท ความพร้อม และวัยของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- เชมณัฐ มิ่งศิริธรรม. (2554). การบูรณาการวิธีการเรียนแบบร่วมมือกับการเรียนร่วมกัน. *Veridian E-Journal Silpakorn University*. 4(2). 435-445.
- ทิตนา แคมมณี. (2566). รูปแบบการเรียนการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพันธ์ศักดิ์ ภูศรีฐาน. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนโรงเรียนกุนินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารสหวิทยาการวิจัยและวิชาการ*. 2(5). 359-378.
- พัชญา ยศศักดิ์ศรี. (2566). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้ CORE Model เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1. *วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์*. 18(3). 231-244.
- มูลนิธิยุวพัฒน์. (2562). บทความ ทักษะชีวิต สิ่งสำคัญสำหรับวัยรุ่นในศตวรรษที่ 21. แหล่งที่มา <https://www.yuvabadhanafoundation.org/th> สืบค้นเมื่อ 11 ม.ค. 2567.
- วชิรญาณ พรหมมี. (2566). การพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่ส่งเสริมการเรียนรู้วัฒนธรรมไทยพวนตามกรอบแนวคิดของ Moran โดยใช้วิธีการบูรณาการเนื้อหาและภาษา (CLIL) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6. *วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. 10(3). 410-422.
- วัชร ทรัพย์มี. (2556). การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สมพงษ์ จิตระดับ. (2562). ภัยออนไลน์ในเด็ก ปัญหาลังคมยุคดิจิทัล. แหล่งที่มา <https://www.thaipost.net/main/detail/45143> สืบค้นเมื่อ 7 มี.ค. 2564.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). การพัฒนาทักษะชีวิตในระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2560). ทักษะชีวิต รหัสศตวรรษที่ 21 : การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตแห่งศตวรรษที่ 21. แหล่งที่มา <https://www.unicef.org/thailand/media> สืบค้นเมื่อ 4 ม.ค. 2567.

- อภิชา แดงจำรูญ. (2560). ผลการใช้รูปแบบการจัดการความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านเว็บบล็อก (IMTEAC Model) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้สำหรับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. **วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**. 12(13). 40-55.
- Dangcharmroon, A. (2023). Managing Creative Online Learning Activities on “How to be an Inspirational Teacher using the IMTEAC Model” via the Line Application. **Rajabhat Chiang Mai Research Journal**. 24(2). 168-182.
- Xinwen Bi. (2019). On the Effects of Computer-Assisted Teaching on Learning Results Based on Blended Learning Method. **International Journal of Emerging Technologies in Learning (IJET)**. 14(1). 58-69.